بسم الله الرحمن الرحيم

ބިލު ނަންބަރު 32/2024

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) އަށް 5 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަންނަނިވި އިސްލާހުތައް ގެނައުން.

1. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

48. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ، އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤެއް ފަށާފައިވާ މީހެއްގެ އަތްލިއުމުގެ ސާމްޕަލް ނުވަތަ އަޑުގެ ސާމްޕަލް ނުވަތަ އިނގިލީގެ ނިޝާނެއް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ބޭރުން ނަގާ ސާމްޕަލް ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ތެރެއިން ނަގާ ސާމްޕަލް ނެގުމަށް އޭނާ އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ އެއްޗެއް ހޯދައި، އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަކީ މި ޤާނޫނު ހުރަހެއްނާޅައެވެ.

2. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ ހަވަނަ ބާބުގެ ސުރުޚީ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ހަވަނަ ބާބު

ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުން

3. ބުނިވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ކަފާލާތުގެ ހައްޤު

61. (ހ) ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުގައި އެދުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވާ މީހެކެވެ. އަދި ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މީހަކު އެއްވެސް ޝަރުޠެއްގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެންނުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްނުލެވޭނެ ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު، ކަފާލާތުގައި ދޫކޮށްދިނުމަށް އެދުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ވަކި ފަރާތަކާ ޝަރީޢަތާ ނުލައި ބަންދުން ދޫކުރަންޖެހޭ ފަރާތެއް ކަމަށް މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ، އެ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް ހިނގާނީ ކަފާލާތުގެ އުސޫލުގެ ބަދަލުގައި، އެކަމާބެހޭ ޤާނޫނީ އުސޫލުކަމެވެ.

(ރ) ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރެވުމުގެ ހައްޤު އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބިދީ، އެއާ ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމަށްފަހު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ހިމެނޭހެން، ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމުގައި ފުރިހަމަކުރުމަށް ޝަރުޠުކުރާނެ އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ގޮތުގައި އެކަށައަޅާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކީ އެއް ކުށަށްވުރެ ގިނަ ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި

ބަންދުކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވެފައި، ކޯޓުތަކުގެ ދަރަޖަ އޭނާ ދޫކުރަމުން ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ހަމައެކަނި އޭގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ކުރަނާ ގުޅޭގޮތުން ކަމުގައިވާނަމަ، ބަންދުން ދޫކުރެވުމުގެ ޝަރުޠު އޮންނައަން ލިބޭގޮތަށެވެ.

4. [illegible] ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ދެ މާއްދާ އިތުރުކުރުން.

ކޯޓުތަކުގެ ދަރަޖަ ދޫކުރައިދޭ ފަސޭހަތެރި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަން

61-1. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު ކޯޓުތަކުގެ ދަރަޖަ ދޫކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއެކު، އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް ފަސޭހަކަން ގަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.

(1) އޭނާއަށް އޭގެ ކުރިން ކޯޓުތަކުގެ ދަރަޖަ ދޫކޮށް، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކާ ޚިލާފުވެފައިވާ ފަރާތެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛

(2) މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ފެށުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށްވުރެ ގިނަ ވަގުތު ހޭދަވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން؛

(3) އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮވެދާނެ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވެފައި، އޭނާ ބަންދުން

ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، ކުށުގެ ޝިކާރައަކަށްވީ ފަރާތަށް އިތުރު ގެއްލުމެއް ލިބުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް މިންވަރު؛

(4) އޭނާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައިފިނަމަ، އޭނާއާ ދެކޮޅަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ދަޢުވާއަށް ދިފާޢު ތައްޔާރުކުރުމަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކޮށްފާނެ މިންވަރު؛ އަދި

(5) އޭނާ ކުރި ކުށުގެ ބާވަތަށް ބަލާއިރު، އަދި ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާގައި އޭނާ ޖަމަޢުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ އޭނާ ފިލައިގެން ކަމުގެ އިޙްތިމާލު ބޮޑުކަމަށް ބެލެވޭނެ ޙާލަތްތަކެއް ވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަން.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ވަކިވަކިން ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހާ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލަން ފަސޭހަ ނިންމަންވާނީ، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އޮތް މަޞްލަޙަތާއި، ކުށުގެ ޝިކާރައަކަށްވީ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތާ، އަދި/ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު މަޞްލަޙަތާ އަޅައިބަލާއިރު، އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ އޭގެ ސަބަބުން ކުށުގެ ޝިކާރައަކަށްވީ ފަރާތުގެ މަޞްލަޙަތަށް އަދި/ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ކަމަށް ބެލެވޭނަމަ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމައެވެ.

ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮވެދާނެ ބޮޑު ކުށެއް

61-2. (ށ) މި ޤާނޫނުގެ 61-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހަކީ، ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮވެދާނެ ބޮޑު ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއް

ކަމުގައިވާނަމަ، އެނާ ބަންދުން ދުއްކުރެވޭ ސަބަބެއް އޮތުން އެނާއަށް

ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހާލަތުގައި ފުރުސަތު، އެފަދަ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި

ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ކައުންސިލްގެ ދައުރުން ދުއްކުރެވޭނެ ގޮތްތައް.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ބަންދުކުރެވުނު ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް އޮތްކަން

ބޭނުމަށް ކުރެއް ކަމަށް ބެލެވި އެވަނީ، އަންނަނިވި ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި

ކުރާކަށެވެ.

(1) ޖިނާއަތުގެ 1 ވަނަ އަދި 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއް؛

(2) އުމުރަށް ޖަލަށްލުމުގެ އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއް؛

(3) ގަވާއި އަނިޔާގެ ބާބު ޙަމަލާއް އެކުލެވޭ ކުށެއް؛

(4) އަނިޔާވެރި ޙަމަލާއް އެކުލެވޭ ޖިނާއީ ބާބު ކުށެއް.

5. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ފުރާ އިބާރާތް އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

62. (ށ) ކައުންސިލްގެ މެންބަރުންގެ ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު މި ޤާނޫނުގެ 61 ވަނަ

މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކައުންސިލްގެ ދައުރުގައި އަންނަނިވި

ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް އެ މީހަކު ދުއްކުރެވިދާނެއެވެ.

6. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން.

62. (ނ) ބަންދުގައިވާ މީހަކު، ވަކި ޝަރުޢީ ކޯޓަކުން ކުށުގެ ތުހުމަތުން ދުއްކުރުމަށް

މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން ނިންމާ ޙާލަތުގައި، އެފަދައިން

ކަނޑައަޅާ ޝަރުޢީ ވާންވާނީ، ކުށުގެ ތުހުމަތުން ދުއްކުރުމާ މީހާގެ

މައްޗަށް ކަނޑައެޅޭ، އެކަށީގެންވާ، އަދި އެނާ ކުށުގެ ތުހުމަތުން

ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމާ ސަބަބާ ސީދާގުޅޭ، އަމަލީގޮތުން ފުރިހަމަކުރެވޭނެ ސަބަބުތަކެއް ކަމުގައެވެ.

7. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.

65. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު މި ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅާނަމަ، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ނުވަތަ އޭނާގެ ފަރާތުން އެހެން މީހަކު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ކަފާލަތުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓައިދީފިނަމަ، އޭނާ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ފަނޑިޔާރަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

8. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ބ އަކުރު އިތުރުކުރުން.

65. (ބ) ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވާކަމަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ މީހަކު މި ޤާނޫނުގެ 201-1 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ބަޔާނުގައި ކަފާލަތުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ބަހައްޓާފައިވާ އޭނާ ދޫކޮށްލުމަށް ފަނޑިޔާރު ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އޭނާ ސާބިތުވުމުގެ ކުރިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހަކު ކަފާލަތުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ފައިސާގެ އަދަދަށްވުރެ މަދު އަދަދެއް ފަނޑިޔާރަށް ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެއެވެ.

(1) ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ކުށް ކޮށްފައިވާ ހާލަތާއި، ކުށް ކުރުމުގައި އަނިޔާވެރިކަން ހިމެނޭނަމަ އެކަން؛

(2) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް އޮތް ނުރައްކާ؛

(3) އޭނާގެ ކުށުގެ ރެކޯޑު؛

(4) އޭނާ ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފަކީ އެކަށީގެންވާ އަސާސްތައްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅައި، ކާމިޔާބުކުރުވޭނެ ކަމުގެ އެކަށީގެންވާ ފުރުސަތެއް އޮތް އިސްތިއުނާފެއްކަން؛

(5) އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބުގެ ކުޑަބޮޑުމިން؛

(6) އޭނާ ފިލައިގެން ކަމަށް ބެލެވޭ މިންވަރު.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ކޯޓުތަކުގެ ގޮތުގައި ފައިސާ ބަހައްޓަން އަދަދުތަކެއް ކަނޑައަޅާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާއި، އިޖުރާއަތު، މި ޤާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓުތަކުގެ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

9. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން.

އަދަބު ކަނޑައަޅަންދެން ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ދޫކުރުން

66-1. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތް ހިންގުމަށްފަހު އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފިނަމަ، ނުވަތަ ކުށަށް އިޢުތިރާފުވުމުގެ ސަބަބުން އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކޯޓުން ޙުކުމްކޮށްފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އޭނާ ކޯޓުތަކުގެ ދަށުން ދޫކުރެވެންނުވާނެއެވެ.

(ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދައުވާ އުފުލިފައިވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ނަމަވެސް އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު ކަނޑައަޅަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 160 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޝަރީޢަތުގެ ވަކި މަޤްޞަދެއްގައި ކަމަށްވާނަމަ، އޭނާ ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަކީ އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި މަދަނީ މިންގަނޑުން އޭނާ ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދީފިނަމަ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އޭނާ ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ އޮންނާނީ ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްދިނުމަށް އެދޭ މީހާއަށެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި، ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 61-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އެ ފަރާތް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އެކަށީގެންވާ ބަދަލެއް އެ ފަރާތުން އުފުލަން ދަތިވާފަދަ ޙާލަތެއްކަން އެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދީފައިވާކަމުގެ މައްޗަށެވެ.

(ރ) ކަފާރާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވުން އެދޭ މީހާގެ މައްޗަށް ހުކުމްކުރާއިރު އޭނާގެ މައްޗަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ކަނޑައަޅަންޖެހުނަމަވެސް، އެ ޙާލަތުގައި ކޯޓުން ބަލަންވާނީ އޭނާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާއިރު ވަކިން މަޖިލީހެއް ބޭއްވުމަށްފަހު އޭނާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުތެއް ނުވަތަ ޝަރުތުތަކެއް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އަދަބު ކަނޑައެޅުމަށް ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޟިރުވާންޖެހޭ ގަޑިއަށް ކޯޓަށް ހާޟިރުވުމަށް ވާޖިބުކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛

(2) އޭނާ ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބުނު މީހާއާއި، އަދި އެ މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދިން މީހުންނާ ގުޅުމަކާނުކުރުމާއި ބައްދަލުނުކުރުމަށް ވާޖިބުކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛

(3) ދަތުރުފަތުރުކުރުމާއި، އުޅޭނެ ތަންތަނާއި، މީހުންނާ މުޢާމަލާތްކުރުމާމެދު ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ވާޖިބުކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛

(4) ކަނޑައަޅާފައިވާ ފާސްޕޯޓް ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަކަށް ގަވާއިދުން ރިޕޯޓް ކުރުމަށް ވާޖިބުކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛

(5) ގޭގައި ހުރުމަށް ކަނޑައަޅައި އަންގާފައިވާ ވަގުތުގައި އެގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ވާޖިބުކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން؛

(6) ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައި ހުންނައިރު އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ ހިލާފު އަމަލެއް ނުވަތަ އިތުރު ކުށެއް ނުކުރުމަށް ޝަރުތުކުރުން؛

(7) އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި އޭނާ އެއްބާރުލުން ދޭނެކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކޮންމެހެން

ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޝަރުޠުތައް ކަމުގައި ކޯޓަށް ފެންނަ އެނޫންވެސް
ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށް އޭނާ ދޫކޮށްލުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރާއިރު އޭނާ ނުވަތަ އޭނާގެ ބަދަލުގައި އެހެން ފަރާތަކުންވެސް ފައިސާ ބެހެއްޓުމަށްފަދަ ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމަށް ޝަރުޠުކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަކީ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަމުގައި އޭނާއަށް ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދެވުނު ނަމަވެސް، އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި އޭނާގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އަދި އެފަދައިން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް އެއްބާރުލުން އޭނާ ދޭނެކަމަށް ޔަޤީންކަން ލިބިގެންވެއެވެ.

10. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 68 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރުން ނިންމާ ޙާލަތުގައި ފުރުން މަނާކުރުން

68. (ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމަށް ނިންމައި، މި ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 65 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 66 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 66-1 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ކުރުމާ އެކުއެކީގައި، އެ މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ނުވަތަ

އެހެންވެސް ގޮތަކަށް އޭނާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރަށްދިއުން މަނާކުރުމުގެ
އިންތިޒާމު ނުވަތަ އޭނާ އެ ވަގުތަކު ހުރި ރަށް ނޫން އެހެން ރަށަކަށް
ފުރައިގެންދިއުން މަނާކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ފަސޭހާކަން ލިބިގެންވެއެވެ.

11. ބެންޑިއުލަ ޤާނޫނުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ހަތަރު މާއްދާ އިތުރުކުރުން.

އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމާއި މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުން

72-1. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ބޭންކް އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާއަކީ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ ފައިސާކަމަށް ބެލެވޭނަމަ ނުވަތަ އެފަދަ މައްސަލައެއް އެ އިދާރާއަށް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ، ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ ފައިސާ ޖަމާކޮށްފައިވާ އެކައުންޓާއި، އެ އެކައުންޓާ ގުޅުވައިގެން ހިންގާފައިވާ ޝައްކުކުރެވޭ މުޢާމަލާތެއް ނިސްބަތްވާ އެހެންވެސް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ 72-2 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރެވޭ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން މާލީ އިދާރާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ބޭންކް އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ މި މާއްދާގެ ދަށުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓޭނީ ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވޭނީ ގިނަވެގެން 48 (ސާޅީސްއަށެއް) ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.

(ނ) ބޭންކް އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ މި މާއްދާގެ ދަށުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވުމަށް ހުއްދަ ދެވޭނީ އޮފިސަރުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން

ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ކަނޑައަޅާ އޮފިސަރުން ވާންވާނީ ސަބް އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ޕޮލިސް ރޭންކުން ފެށިގެން މަތީ ރޭންކެއްގެ އޮފިސަރެއް ކަމުގައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ސ) ގެ ދަށުން އަންގާ އެންގުމެއް މާލީ އިދާރާއަކަށް ލިބުމުން، އެ އިދާރާއިން އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އެންގުން ނިސްބަތްވާ ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ވަގުތީން ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ވަގުތީން ހުއްޓުވައި، އެކަން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ވަގުތީން އެންގުން؛

(2) އެންގުން ނިސްބަތްވާ އެކައުންޓްތަކުގައިވާ ފައިސާއިން ހިނގާފައިވާ ޝައްކުކުރެވޭ މުއާމަލާތްތަކާ އަންނަނިވި މައުލޫމާތު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ވަގުތީން އެންގުން؛

(i) ޝައްކުކުރެވޭ މުއާމަލާތުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވި ފަރާތުގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރާއި ގުޅޭން މައުލޫމާތު؛

(ii) ފައިސާ ދައުރުވި އެކައުންޓްތަކުގެ ނަންބަރާއި އެކައުންޓްތަކުގެ ވެރިފަރާތުގެ ކާކުކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރާއި ގުޅޭން މައުލޫމާތު؛

(iii) ޝައްކުކުރެވޭ މުއާމަލާތުގައި ޖަމާވި ފައިސާގެ އަދަދާއި އޭގެ ތެރެއިން އެއްވެސް އަދަދެއްގެ ފައިސާއެއް ވިތްޑްރޯކުރައިވާނަމަ، ފައިސާ ނެގި ތަނުގެ ނުވަތަ

ދުނިޔޭގެ މަޢުލޫމާތާއި، އޮބްޖެކްޓިވް ބެރަރެއް
ދުދުވިރެކްޓް ނުވި ފައިސާއެއްނަމަ ފައިސާ ނުވި
ވަގުތުގެ ސްވިފްޓްކޯޑް އަދި އެ ފައިސާ އެހެން
ބޭންކެއްގެ އެކައުންޓަކުން ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާނަމަ،
އެފަދައިން ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާ ބޭންކާއި އެ
ބޭންކުގެ އެކައުންޓް ނަންބަރު.

(3) އަންގުމުގައި އެހެން ޗެކަކުން ބޭންކްތަކުގައި ނުވާހާރިނދަކު، އެ
އެންގުމާ ގުޅިގެން މި މާއްދާގެ ދަށުން އަދާ ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ
މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ލާޒިމް އިދާރާއިން ވަގުތުން ޓްރާންސްފަރު
މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުންވެސް ޤާނޫނު ބަޔާންކުރާ އިދާރާއިން
ބަޔާންކުރުމާ އެއްބަސްވާ ޓްރާންސްފަރތަކާ ބަލާއިރު ބިޑަކާ
ގުޅުންހުރި މަޢުލޫމާތުގެ ނުވަތަ ފޮނުވާ ފަރާތާއި، އެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ
ފޮނުވާ ފަރާތަކުން ފައިސާ ލިބޭ ފަރާތާ ގުޅޭ އެ މަޢުލޫމާތު
ނުވަތަ ފޮނުވާ ބައެއް ޓްރާންސްފަރތަކުގައި. އެފަދައިން ޓްރާންސްފަރ މަޢުލޫމާތު
ނުވަތަ ފޮނުވާ ބޭނުމަކަށް އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމެނުން.

(1) ފައިސާ ދައްކާފައިވާ އެކައުންޓެއްގެ ނ.އައި.ޑީ މަޢުލޫމާތު؛

(2) އެ އެކައުންޓެއްގެ އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓް؛

(3) އެ އެކައުންޓެއްގެ އެޑްރެސް ބަދަލު ފުޅިން ދުދުވިރެކްޓް
ފައިސާ ނަގާފައިވާ ކޮމްޕެނީ-ސަރވިސް ބަދަލުކުރުން ފޯމް އަދި އެ
އެކައުންޓެއްގެ އެޑްރެސް ބަދަލު ފުޅިން ޖަރީމާ؛

(4) އެ އެކައުންޓްތަކުން އިންޓަރނެޓް ބޭންކިންގ މެދުވެރިކޮށް ހިނގާފައިވާ މުއާމަލާތްތަކުގެ ތަފްސީލާއި އިންޓަރނެޓް ބޭންކިންގއަށް އެކްސެސްވުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ޑިވައިސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތާއި އައި.ޕީ އެޑްރެސް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަންގާ އެންގުމަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން މާލީ އިދާރާއަކުން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ހިފަހައްޓައިދިނަމަ ނުވަތަ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވައިދިނަމަ، އެފަދައިން އެ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ހިފަހައްޓުނުކަން ނުވަތަ އެ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުނުކަން ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެކައުންޓްގެ ވެރިފަރާތަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އަންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަކުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތުގައި، އެކައުންޓެއްގެ ވެރިފަރާތަށް މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މަޢުލޫމާތު ދޭންވާނީ، 12 (ބާރަ) ގަޑިއިރު ފަހުންނެވެ.

(1) އެ އެކައުންޓަކީ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއް ނިސްބަތްވާ އެކައުންޓަކަށްވެފައި، އެ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ނައްތާލުމަށް ނުވަތަ އެހެން އެކައުންޓަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ މަސައްކަތްކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛

(2) އެ އެކައުންޓަކީ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތެއް ނިސްބަތްވާ އެކައުންޓަކަށްވެފައި، އެ މަޢުލޫމާތު ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަށް

އަންގައިދިނަމަ ތަޙްޤީޤަށް ހުރަސްއެޅޭފަދަ ކަމެއް މެދުވެރިވެދާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛

(3) ކުށުގެ ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ މީހާ ފިލައިގާނެ ކަމަށް ބެލެވުން.

ރިއަލްޓައިމްގައި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރުން

72-2. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 72-1 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކާއި މާލީ އިދާރާތަކާ ދެމެދު ރައްކާތެރިކަމާއެކު ރިއަލް-ޓައިމްގައި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް މާލީ އިދާރާތަކުން ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ނިޒާމު ޤާއިމުކުރާނީ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުވާނެ ގޮތުގެމަތިން މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރެވޭ ނިޒާމަކީ އަންނަނިވި ކަންކަން ޙާޞިލުކުރުމަށް މަގުފަހިކުރެވޭ ނިޒާމެއްކަން ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކާއި މާލީ އިދާރާތަކުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއަކީ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދިފައިވާ ފައިސާކަމަށް ނުވަތަ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއިން ޝައްކުކުރެވޭ މުޢާމަލާތެއް ހިނގާކަމަށް މާލީ އިދާރާއަކަށް ބެލެވޭނަމަ، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް ވަގުތުން އެންގުން؛

(2) އެކައުންޓުތަކުގައިވާ ފައިސާ އަމާން ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން އަމާން ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވުން؛

(3) ކަމާގުޅޭ ތަފްޞީލުތަކާއި އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ރިޕޯޓް ރައްޔި-
ޢާއްމުގައި ދަންނަވާލުން.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރެވޭ ނިޒާމު ގެދޮރުވެރިޔާ ފާލަން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކާއި މާލީ އިދާރާތަކާ ދެމެދު ބަދަލުކުރެވޭ މައުލޫމާތާއި، އަދި މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ރިޕޯޓުތައް، ފާލަން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

މާލީ އިދާރާއިން އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމާއި މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުން

72-3. (ހ) މާލީ އިދާރާއަކަށް، ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއަކީ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ ފައިސާކަމަށް ޝައްކުވާނަމަ، ނުވަތަ އެ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއިން ސަރުކާރުގެ މުއާމަލާތެއް ހިންގާކަމަށް ޝައްކުވާނަމަ، ނުވަތަ އެފަދަ މައްސަލައެއް ވަނީ ފަރާތަކުން ހުށަހެޅިފައިނަމަ، އެ ފައިސާ ޖަމާކޮށްފައިވާ އެކައުންޓުގައި، އެ އެކައުންޓާ ގުޅިގެން ހިނގާފައިވާ ސަރުކާރުގެ މުއާމަލާތްތައް ނިސްބަތްވާ އެކައުންޓްތަކުގައިވާ ފައިސާ އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމާއި ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވަންވާނެއެވެ.

(ށ) ބޭންކް އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ މި މާއްދާގެ ދަށުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓޭނީ ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވޭނީ ގިނަވެގެން 48 (ސާޅީސްއަށެއް) ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން މާލީ އިދާރާއަކުން އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ އަވަސް ގޮތެއްގައި ހިފެހެއްޓުމުގައި ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން އަވަސް ގޮތެއްގައި ހުއްޓުވުމުގައި، މި ޤާނޫނުގެ 72-2 ވަނަ މާއްދާގެ

ދަށުން ޤާއިމުކުރެވޭ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އެކަން ވަގުތުން ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ހިޔަވަޅު އަޅަންޖެހުން ސަބަބާއި، އެ މުޢާމަލާތްތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 72-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތެއް ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް ވަގުތުން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މާލީ އިދާރާއަކުން ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަކަށް ދޭ ނޯޓިހަކާ ގުޅިގެން މާލީ އިދާރާއިން ވަގުތުން ފޯރުކޮށްދޭ މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުންވެސް ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއިން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ އެފަދަ ޝައްކުކުރެވޭ މުޢާމަލާތަކާގުޅޭ ތަޙްޤީޤަކަށް ބޭނުމުވާ، މި ޤާނޫނުގެ 72-1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއްވާނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔުމަކަށް އެ އިދާރާއަކުން އެދުމުން، މާލީ އިދާރާއިން އެ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމާއި މުޢާމަލާތްކުރުން ދިގު މުއްދަތަކަށް ހުއްޓުވުމަށް ކޯޓު އަމުރު ހޯދުން

72-4. މި ޤާނޫނުގެ 72-1 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 72-3 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޭންކް އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމަ ނުވަތަ ބޭންކް އެކައުންޓްގައިވާ ފައިސާއިން މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވައިދިނުމަ، އަދި އެފަދައިން ހިފެހެއްޓި ނުވަތަ މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވި ފައިސާ 48 (ސާޅީސްއަށެއް) ގަޑިއިރުގެ މުއްދަތަށްވުރެ އިތުރަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ ހުއްޓުވުމަށް، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ.

12. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމާއި އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުން	73.	(ހ) މި ޤާނޫނުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަލާ ބެލުންތަކުން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤެއްގެ ތެރެއިން ލިބޭ މައުލޫމާތަކުން، ބޭނުން އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާއަކީ ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅުންހުރި ފައިސާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ އެކައުންޓެއްގައިވާ ފައިސާ، ވަކި މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދެވިދާނެއެވެ.

13. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 73 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން.

	73.	(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރަކަށް އެދޭއިރު، ކުރުގެ މުއްދަތެއް ހިނގުމުގައި އެއް އެކައުންޓަކުންވެސް ގިނަ އެކައުންޓަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި، އެ އެންމެހައި އެކައުންޓެއްތަކެއްގައިވާ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ އެ ފައިސާއިން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ކޯޓު އަމުރަކަށް ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް އެދެވިދާނެއެވެ.

14. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ޝައްކީ މުޢާމަލާތް ރިޕޯޓުކުރުން	74.	(ހ) އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދު، މިހާރު ހިނގާ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ބާވަތުގެ ޝައްކީ މުޢާމަލާތެއް،

އަންނަނިވި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށަކަށް މަގުފަހިވާ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތެއް ކަމަށް ބެލުމުގައި އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އެ މަޢުލޫމާތެއް އިންފޮރމޭޝަން ކޮމިޝަނަރުގެ އިޒުނާއި، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ޙިއްސާކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) މީހުން މެރުމުގެ ކުށް؛

(2) އިންތިޒާމުވެގެން ހިންގާ ބޮޑެތި ޖިނާއީ ކުށް؛

(3) ޓެރަރިޒަމްގެ ކުށް؛

(4) މަނީ ލޯންޑަރިންގ އަދި ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމުގެ ކުށް؛

(5) މީހުން ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް؛

(6) މަސްތުވާތަކެތި ޓްރެފިކްކުރުމުގެ ކުށް؛

(7) ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގައި ނުވަތަ ކަމާބެހޭ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ ކުށް؛

(8) ކޮރަޕްޝަން ޖިނާއީ ޚިޔާނާތްކުރުމުގެ ކުށް؛

(9) ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 246 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށަށް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި، އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ޚާއްޞަ މަޢުލޫމާތު، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިންފޮރމޭޝަން ކޮމިޝަނަރުގެ އިޒުނާއި، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ޙިއްސާކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ޕޮލިސް ދުރުވިއަކުން ހިންގާ ޚާއްޞަ މަޢުލޫމާތުތައް؛

(2) އިލެކްޓްރޯނިކް ނުވަތަ އެނޫން އެހެން ބާވަތެއްގެ މުވާސަލާތީ
ވަސީލަތެއް މެދުވެރިކޮށް ހިންގާ ޒާތީ މުއާމަލާތްތަކެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތީ މުއާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، ހަމައެކަނި އަންނަނިވި ކަންކަން ފުރިހަމަވެފައިވާ ޙާލަތުގައެވެ.

(1) އިންޓަރސެޕްޓްކުރަން ބޭނުންވާ މުއާމަލާތް ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރުމަށް ތައްޔާރުވަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ބެލެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރުން؛

(2) އެ ފަރާތުގެ އެ މުއާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކޮށްގެން ލިބޭ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށްތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރުން؛

(3) އެ ފަރާތުގެ އެ މުއާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، އެ ފަރާތަކާ ގުޅޭ އިތުރު ހެކި ނުވަތަ މައުލޫމާތު ހޯދުމުގެ އެހެން ގޮތެއް ނެތުން.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޒާތީ މުއާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، އެ ހުށަހެޅުމާއެކު އަންނަނިވި މައުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) އިންޓަރސެޕްޓްކުރާ މުއާމަލާތް ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛

(2) އޭނާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛

(3) އޭނާ އެ ކުށް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް؛

(4) އެ މުޢާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް ބޭނުންވާ މުއްދަތު؛

(5) އެ އަމުރުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރާ އިންޓަރސެޕްޝަން ހިންގުމުގައި ޒިންމާއުފުލާނެ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާގެ އިސް އޮފިސަރުގެ ނަމާއި މަޤާމާއި ސަރވިސް ނަންބަރު؛ އަދި

(6) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޓުކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތް.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޙާލީ މުޢާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު، މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތުގެ އިތުރުން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތު އެނގެންނެތްނަމަ، އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް ޓާގެޓްކުރާ މުޢާމަލާތް ހިންގާ ވަސީލަތްތަކުގެ ޔުނީކް އައިޑެންޓިފަޔަރ (ޔޫ.އައި.ޑީ)؛

(2) އެ އަމުރުގެ ދަށުން މުޢާމަލާތެއް އިންޓަރސެޕްޓުކުރަން ބޭނުންކުރާނެ ޑިވައިސްގެ ބާވަތް؛

(3) އެ މުޢާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކޮށްގެން އެ ކުރާގޮތާ ހުރި ދިފާޢަކަމަށް ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ ސަބަބު؛

(4) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޝަންކުރުމަށް ބޭނުންވާ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތުގެ ޚިދުމަތްދޭ ފަރާތް އެނގޭނަމަ، އެ ފަރާތް؛

(5) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޝަންކުރުމަށް ބޭނުންވާ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތަކީ ވަކި ތަނެއްގައި ހުރި މުވާސަލާތީ ވަސީލަތެއްނަމަ، ނުވަތަ ވަކި ތަނަކަށް ވަދެގެން ގެންދެވޭ ވާސިލުނުވާވާން ވަސީލަތެއްނަމަ، އެތަނެއް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓު އަމުރެއް ނެރުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފަނޑިޔާރު ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އިންޓަރސެޕްޝަންކުރުމުގެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ އެ އިދާރާއަކުން ތަހްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ކުށެއްކަން ޔަޤީންކުރުން؛

(2) އިންޓަރސެޕްޝަންކުރުމުގެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ކަމުގައިވުން؛

(3) އިންޓަރސެޕްޝަންކުރުމުގެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ނުވަތަ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަން؛

(4) ށ. މުޢާމަލާތު އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްގެ ފެންވަރު، މި މާއްދާގެ (ހ)

ގައި ބަޔާންކުރާ ކުރުމަކުގެ ތެރެއިން ކުރެއް ކުރިކަމުގެ ހުރި

ލިބެންހުންނަ ކަމަށް ޤަވާއިދުތަކާ ސަބަބުތަކާއި ވާކަން؛

(5) ށ. މުޢާމަލާތު އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްތަކުގެ ހުއްދައަށް އެދުމަށް އެ

އިދާރާގެ އިސްލާމީ ދުވަހު އެއާ ކަނޑައަޅާ ފޯމުތަކުން ހުށަ

ހަޅައިފާކަން؛

(6) ށ. މުޢާމަލާތު އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްތަކުގައި އެނޫން މުއްދަތެއް އެކަށީގެންވާ

މުއްދަތެއްކަން؛ އަދި

(7) އަދުރަށް އެނޫ ފާސްކުރު ތަރުޖަމާކުރާ އިދާރާއަށް ކަމާގުޅޭގޮތުން

އާމްދަނީ ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތައް، ށ. އަދުރު ނުރުދިނުމަށް

އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތޯތޯ ބެލުމަށް ފަސޭހާރަށް ބޭނުންވާނެ

އާރުންފުސް މައުލޫމާތު ލިބިފައިވާކަން.

(ށ) ރާއްޖެ މުޢާމަލާތެއް އިންޓަރނޭޝަނަލް ބެސްޓް ޕްރެކްޓިސްތަކުގެ އަދުރެއް، އެކަމަށް ކޮންމެހެން

ބޭނުންވާ މުއްދަތަކަށް ކޮމިޓީން ނުރުދިނުމަށް ދޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް،

އެފަދައިން ނުރޭ ފުރަތަމަ އަދުރެއްގެ މުއްދަތު 90 (ނުވަދިހަ)

ދުވަސްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ނުރޭ ކޮމިޓީ އަދުރެއްގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް

އެދި ފާސްކުރު ތަރުޖަމާކުރާ އިދާރާއިން ކޮމިޓީ ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެފަދަ

އަދުރެއް ނުރުދިނުމަށް ބޭނުން ޙާލަތްތަކައް ދުރުއްތިބާރަށް ކޮމިޓީ

ޤަވާއިދުތަކުގެ ހިސާބުއްގައި، ކޮމިޓީ ހުށަހެޅިފައިވާ ކަންކަން އަޅައި

ބެލުމަށްފަހު، ށ. އަދުރުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ދޭނެއެވެ. އެފަދައިން ކޮމިޓީ

އަމުރެއްގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދޭ ކޮންމެ ފަހަރަކު، 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އެ އަމުރު އިތުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.

(ވ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއްގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު ނުވަތަ ބިދޭސީއެއްނަމަ، އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި، ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރާއި، ޤައުމު؛

(2) އިންޓަރސެޕްޓްކުރަނީ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާފަދަ މުޢާމަލާތެއްނަމަ، މި މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މައުލޫމާތުގެ އިތުރުން، އިންޓަރސެޕްޓްކުރުމަށް ޤަސްދުކުރާ މުޢާމަލާތް ހިންގާ ވަސީލަތުގެ ޔުނީކް އައިޑެންޓިފަޔަރ (ޔޫ.އައި.ޑީ)؛

(3) އެއީ ކުރަމުންދާކަމަށް ނުވަތަ ކުރަންއުޅޭ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް؛

(4) އެ އަމުރުގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޓްކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތުގެ ބާވަތާއި، މުވާސަލާތީ ވަސީލަތާއި އަދި އެޑްރެސްތައް؛

(5) އެ މުޢާމަލާތް އިންޓަރސެޕްޓްކުރަން ހުއްދަކޮށްދީފައިވާ ތާރީޚު ނުވަތަ ތާރީޚުތައް، ނުވަތަ މުއްދަތު؛

(6) ށ. އަމުރުގެ ދަށުން ހުއްދަދޭނީ އިންޓަރސެޕްޝަން ހިންގުމުގައި ޓިންގާއުޒުވާން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާގެ އިސް އޮފިސަރުގެ ނަމާއި މަޤާމާއި ސަރވިސް ނަންބަރު؛

(7) ކޯޓު އަމުރުގައި ބަޔާންކުރާގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ނުވަތަ މަޤުބޫލަކަށް އެ އަމުރު ތަންފީޛުނުކުރެވުނުކަމަށް؛

(8) އަމުރު ނެރޭ ތާރީޚާއި، ހުއްދަ ދޭ ފަށާތާރީޚުގެ ނަމާއި ސޮއި، އަދި ކޯޓުގެ ތައްގަނޑު؛ އަދި

(9) ށ. އަމުރުގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޓުކުރަން ބޭނުންވާ މުޢާމަލާތް ނިސްބަތްވާ މުވާސަލާތީ ވަސީލަތަކީ ވަރި ތަފްޞީލުގައި ހުރި މުވާސަލާތީ ވަސީލަތްއިނަމަ، ނުވަތަ ވަރި ތަނަކަށް ވަދެގެން މެނުވީ ވާސިލުނުވެވޭނެ ވަސީލަތްއިނަމަ، އެތަނެއް.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކަށް ލިބިދޭ ބާރުގެ ބޭނުންކުރެވޭނީ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިންޓަރސެޕްޓްކުރެވޭ މަޢުލޫމާތަކީ ގުޅިގެން ހުރި އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް، އެ އިންޓަރސެޕްޝަން ނިސްބަތްވާ ކުށަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ތަހުޤީޤެއްގެ ނުވަތަ ޝަރީޢަތެއްގެ ބޭނުމަށް މެނުވީ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ހާމަކޮށްގެންނުވާނެއެވެ.

15. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ހ މާއްދާ އިތުރުކުރުން.

ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން އަދި ކޮމިއުނިކޭޝަންސް ޑޭޓާ ރިޓެއިންކުރުން

1-74. (ހ) އަންނަނިވި މައުލޫމާތަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެމުންދާ އިންޓަރނެޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން އަދި ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަން ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން ރިޓެއިންކުރުން ލާޒިމު މައުލޫމާތެވެ.

(1) އެ ޚިދުމަތަކަށް ސަބްސްކްރައިބްކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން؛

(2) އެ ޚިދުމަތަކާ ގުޅުންހުރި ކޮމިއުނިކޭޝަންސް ޑޭޓާ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކޮމިއުނިކޭޝަންސް ޑޭޓާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންނަނިވި މައުލޫމާތު ދެނެގަތުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ ޑޭޓާއަށެވެ.

(1) މުއާމަލާތެއް ފޮނުވާ ނުވަތަ ރައްދުވާ ފަރާތް؛

(2) މުއާމަލާތް ހިންގި ވަގުތު އަދި/ނުވަތަ އެ މުއާމަލާތުގެ ދިގުމިން؛

(3) މުއާމަލާތުގެ ބާވަތް ނުވަތަ ގޮތެއް ނުވަތަ ޕެޓަރން ނުވަތަ އެ މުއާމަލާތް ކުރިކަމުގެ މައުލޫމާތު؛

(4) އެ މުއާމަލާތް ފޮނުވާ ނުވަތަ ޑެލިވަރުކުރާ ނުވަތަ ރައްދުކުރާ ސިސްޓަމް ނުވަތަ ވަސީލަތް ހިމެނޭގޮތުން،

އެ   މުއާމަލާތެއް   ޓްރާންސްމިޓްކުރެވޭ

ޓެލިކޮމިއުނިކޭޝަން ސިސްޓަމް ނުވަތަ އޭގެ ބައެއް؛

(5) މި އަކުރުގެ (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާފަދަ

ސިސްޓަމެއްގެ ލޯކޭޝަން.

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދަކު، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބެލެހެއްޓުން ލާޒިމުވާ ޑޭޓާގެ ތެރޭގައި، ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުގެ ޚިދުމަތް ހޯދާ ފަރާތުން އެކްސެސްކުރާ ނުވަތަ ޓްރާންސްމިޓްކުރާ އެއްވެސް ކޮންޓެންޓެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މައުލޫމާތު ބެލެހެއްޓުން ލާޒިމުވާނީ، މަދުވެގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ މައުލޫމާތަކީ، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކުން މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ބާރުތަކުގައި، އަދި މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން އަންގާ ބާރުތަކުގައި، ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން އެ އިދާރާއަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ލާޒިމުވާ މައުލޫމާތެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) އެހެން ހާލަތުގައިވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ރިޕޯޓުކުރާ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަންގެ ތެރެއިން އަންނަނިވި މުއްދަތު، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ

އިދާރާއިން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން އެ އިދާރާއަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅާނެއެވެ.

(1) ސަބްސްކްރައިބަރަކީ ކާކުކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛

(2) ސަބްސްކްރައިބަރުގެ ޕޯސްޓަލް ނުވަތަ ޖިއޮގްރަފިކް އެޑްރެސް؛

(3) ސަބްސްކްރައިބަރުގެ ފޯން ނަންބަރު އަދި އެކައުންޓްސް (ޕާސްވަރޑް ފަދަ) އެކްސެސް ނަންބަރުތައް.

ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ އަވަސް ގޮތެއްގައި ޕްރިޒަރވްކުރުމާއި ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ވަކި މިންވަރަކަށް ހާމަކުރުން

2-74. (ހ) ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަށް އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް ވުޖޫދުގައިވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޖިނާއީ ތަޙުޤީޤެއް ހިންގުމުގައި، ވަކި މީހެއްގެ ނުވަތަ ފަރާތެއްގެ އަތުގައި ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ، ވަގުތުން ޕްރިޒަރވްކުރުމަށް އެ މީހެއްގެ ނުވަތަ އެ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް އަމުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމެއްގައި ހިމެނޭ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއެއް، ވަކި ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ބޭނުންވުން؛ އަދި

(2) ޤަބްޟުގައި ނުވަތަ އޮޅުމަކުން އެ ޑޭޓާ ފޮހެލުމުގެ ނުވަތަ ފޮހެވުމުގެ، ނުވަތަ ގެއްލިގެންދިއުމުގެ، ނުވަތަ

ޑިފޯލްޓްވުމުގެ ނުވަތަ އެ ޤާނޫނަށް

އެކަށައަޅާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފުވުމުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރާނީ

ޕޮލިސްނުން. އަދި އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތަކީ،

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭރުގެ ސަރުކާރެއް ޕްރޮވައިޑަރެއް

ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އަމުރު އިންޒާރާއި ބަލާއި ނުލައިވެސް ތަންފީޛުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ މީހަކު

ނުވަތަ ފަރާތަކަށް، އިތުރަށް ތަޢާރުފު ފަސޭހަކަމެއް ދޭންވީ ގޮތް އެ

އަމުރު ބަޔާންކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ނިސްބަތްވާ މީހަކު

ނުވަތަ ފަރާތަކަށް އެ އަމުރު ލިބުމުން، އަންނަނިވި ގޮތްގޮތުގެ

މަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުން،

ނުވަތަ ޚިދުމަތް ދިނުމަށް، ނުވަތަ އެހެން އެއްޗެއް

ކުރުމަކަށް ނުވަތަ ޚިދުމަތް ބަދަލުކުރުމަށް ހުއްދަދެވިފައިވާ

ކަންކަން ކުރުމަށް ވަކިގޮތަކަށް އަމަލުކުރަން ފިޔަވަޅުތައް

އެޅުން؛

(2) ފުރަތަމަ ތަރުޖަމާކުރާ އިދާރާއިން އަންގާ ޚިދުމަތްތައް

ހިންގުމަށް ހުރި ސަބަބު، އެއްބަސްވުން، ޚިދުމަތް

ފޯރުކޮށްދޭން ނިކުމުން؛

(3) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް އެއްބަސްވުން ދިނުމާއި، އެ އަމުރާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުވިފައިވާނަމަ، އަދި އެ ޑޭޓާ ޕްރިޒަރވްކުރުމާ ގުޅުންހުރި އެހެން ބާވަތްތަކެއްވާނަމަ، އެކަންކަން އެ އިދާރާއަށް އެންގުން؛ އަދި

(4) އެ އަމުރާއި އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމާބެހޭ މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރަކީ ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ގުޅިގެން ނެރެފައިވާ އަމުރެއްނަމަ، އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ފަރާތުން، މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރގެ މަޢުލޫމާތާއި، އެ މުއައްސަސާ ޓްރާންސްމިޓްވެގެން އައި މަގު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ދެނެގަތުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަމާ މިންވަރެއްގެ ޓްރެފިކް ޑޭޓާ އެ އިދާރާއަށް ވަގުތުން ހާމަކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ބަހައްޓާނީ މުއްދަތަކަށް ދިމާއްސޭނާނެއެވެ. އެ މުއްދަތު، ގިނަވެގެން ބާރަމޮތަގައި 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ބޭނުންތެރިއްޖެ ބާރަމޮއްގައި، އެ އަމުރުގެ މުއްދަތު 90

(ނުވަދިހަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނޫން މުއްދަތަކަށް އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރު

74-3. (ހ) އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ފުލުހުން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓަށް އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެއެވެ.

(1) ދިވެހިރާއްޖޭގައިވާ މީހެއް، ނުވަތަ ފަރާތެއް، ނުވަތަ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރެއްގެ އަތްގައި، ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން، ފުލުހުން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހުށަހެޅުމަށް؛ ނުވަތަ

(2) ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެމުންދާ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރެއްގެ އަތްގައި، ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި އެ ޚިދުމަތާ ގުޅުންހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން، ފުލުހުން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހުށަހެޅުމަށް.

(ށ) ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރަކަށް އެދި ފުލުހުން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) އަމުރު ނިސްބަތްވާ މީހާގެ، ނުވަތަ ފަރާތުގެ، ނުވަތަ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުގެ މަޢުލޫމާތު؛

(2) ހޯދަން ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން ދެނެގަނެވޭނެ މަޢުލޫމާތު؛

(3) ހޯދަން ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަނާ ގުޅުންހުރި ޓްރެފިކްޑޭޓާއާއި، އެ ޓްރެފިކްޑޭޓާއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު؛

(4) ހޯދަން ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން، އެ އަދި ނިސްބަތްވާ ޓްރެފިކްޑޭޓާ އޮތީގައި، ނުވަތަ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ނުވަތަ ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައި ހުރިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް؛

(5) ހޯދަން ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަނާއި، ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤާއި ހިންގުމާ ގުޅުންހުރި ގޮތާއި ސަބަބު؛ އަދި

(6) އެ ޑޭޓާ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު އަވަސް ގޮތެއްގައި ބޭނުންވާނަމަ، އެކަން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރު ކޯޓުން ނެރެދޭނީ، ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން ބޭނުންވާކަމަށް، ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކޯޓަށް ޤަނާޢަތުހާސިލުވެއްޖެނަމައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ އަމުރެއް، ކޯޓުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ނެރެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ބ) ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއިން ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރަކަށް އެދުނީ، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު އެކުލެވޭ ކޮމްޕިއުޓަރ ޗީޒު ހުށަހަޅަން ކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރެންވާނީ، އެ މަޢުލޫމާތަކީ އެކަށީގެންވާ ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ ބާވަތުގެކަމުގައި، އެ ޤާނޫނަކުން ހުއްދަކުރާ މިންވަރަކަށެވެ.

(1) ޤާނޫނީ، ނުވަތަ ސިޔާސީ، ނުވަތަ ދީނީ، ނުވަތަ ނޫސްވެރިކަމާގުޅޭ، ނުވަތަ ބޭންކިންގާގުޅޭ، ނުވަތަ އެހެންވެސް ރަހަސްތެރިކަމެއްލާޒިމުވާ ޕްރޮފެޝަނަލްއެއްގެ ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅިގެން ރައްކާތެރިކޮށްދޭ މަޢުލޫމާތު؛ އަދި

(2) ޕްރޮފެޝަނަލް ސީކްރެޓް އެ މައްސަލަ ހިނގާ ނުވަތަ އެންމެހާ ޑޮކިއުމަންޓް ޤާނޫނުއެއްގެ ދަށުން ޤާނޫނީ އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާ މަޢުލޫމާތު.

(ށ) ޕްރޮޑަކްޝަން އަމުރަކަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަކުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއްގައި، އެ ޗީޒު ނުވަތަ މަޢުލޫމާތު އަވަސް ގޮތެއްގައި ބޭނުންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާނަމަ، 24 (ސާޢަތު) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، އެ ހުށަހެޅުމާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ ކޯޓު އަމުރެއް ރައްދުވާ މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރަކަށް އެ އަމުރެއް ލިބުމުން، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ނުވަތަ ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން އަވަސް ގޮތެއްގައި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ހުށަހެޅުން؛

(2) ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެންގާ ގޮތެއްގެމަތިން، އަދި އެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރާ ޓެކްނިކަލް ރިކުއަރމަންޓްތަކާ އެއްގޮތަށް، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ޑޭޓާ ނުވަތަ މައުލޫމާތު ހުށަހެޅުން؛

(3) އެ އަމުރާއި އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމާބެހޭ މައުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން.

ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް ބަލައި ފާސްކުރުމާއި ޑޭޓާ ހިފެހެއްޓުން 74-4.

(ހ) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމެއްގައި ހިމެނޭ ވަކި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއެއް، ޖިނާއީ ވަކި ތަޙުޤީޤަކަށް ބޭނުންވާ ޑޭޓާއެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓަށް އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެއެވެ.

(*1*) އަންނަނިވި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ނުވަތަ އެ ތަކެއްޗަށް އެކްސެސްވުމަށް:

(i) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ ބައެއް އަދި އޭގައި ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ؛

(ii) ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމެއް.

(*2*) އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވާ ގޮތަށް، ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ހިފެހެއްޓުމަށް:

(i) ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ ބައެއް ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް މީޑިއަމެއް ހިފެހެއްޓުން؛

(ii) ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާގެ ކޮޕީ ހެދުމާއި، އެ ކޮޕީ ބެހެއްޓުން؛

(iii) ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާގެ އިންޓެގްރިޓީ ދެމެހެއްޓުން؛

(iv) އެކްސެސްކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގައި ހުރި ޑޭޓާއަށް އެކްސެސްނުވާނެ ގޮތަށް އެ ޑޭޓާ އެ ސިސްޓަމުން ނެގުން.

(ށ) ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ބަލައި ފާސްކުރުމަށްޓަކައި އެ ޑޭޓާ ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ކޯޓުން ތަންފީޛުކުރާ

އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު
ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް،
ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް ޑިވައިސްއެއްގެ
މަޢުލޫމާތު؛

(2) ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް،
ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް ޑިވައިސްއެއްގެ
ވެރިފަރާތެއްވާނަމަ، އެ ފަރާތާބެހޭ މަޢުލޫމާތު؛

(3) ތަޙްޤީޤަށް ބޭނުންވާ ހިނދު، ބަލައި ފާސްކުރަންވާ
ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގައި ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ
ސްޓޯރޭޖް ޑިވައިސްއެއްގައި ހުރިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
އެކަށީގެންވާ ސަބަބު؛ އަދި

(4) އެ ޑޭޓާ ބަލައި ފާސްކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ
ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު ފުރި ފިޔަވަޅެއް އަޅައިގެން ތަޙްޤީޤަށް
ބޭނުންވާ ހިނދު ކޮށްދިން ނުވެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ
އެކަށީގެންވާ ސަބަބު.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރު ކޯޓުން
ނެރެންވާނީ ޖިނާއީ ތަޙްޤީޤެއް ހިންގުމުގެ މަޤްޞަދުގައި،
ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްތަކެއްގައި ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމެއްގެ
ބައެއްގައި ނުވަތަ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ސްޓޯރޭޖް ޑިވައިސްއެއްގައި

ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ބޭނުންވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުކުމް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގައި، ކޯޓުގެ ބާވަތަށާއި، ކުޑަބޮޑުމިނަށާއި، އެ ޑޭޓާ ބަލައި ފާސްކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ ހިފެހެއްޓުމަށްފަހު ލުއި ފިޔަވަޅެއް އަޅައިގެން ތަޙްޤީޤަށް ބޭނުންވާ ހެކި ހޯދުމަށް ފުރުޞަތު އޮތް މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުމަކީ ޙާލަތާ ބައްދަލު، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް ކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދޭނީ، ޤާނޫނީ، ސިޔާސީ، ދީނީ، ނޫސްވެރިކަމާގުޅޭ، ބޭނުންކުރާމީހާގެ ނުވަތަ އެނޫންވެސް ޤާނޫނީކަން ރިޢާޔަތްކޮށްދެވިފައިވާ ޕްރޮފެޝަނަލްގެ ޕްރިވިލެޖްއެއް އެކުލެވިގެންވާ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއަކާ ގުޅިގެން ކަމަށްވާނަމަ، އަދި އެ ޑޭޓާގައި ހިމެނޭ މައުލޫމާތަކީ ފާޅުކުރުން ރައްކާތެރިކަން ލިބިދީފައިވާ މައުލޫމާތެއް ކަމަށްވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އެ މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ހިނގާނެ ޤާނޫނީ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ބާވަތާއި، އެ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ މިންވަރަށް، އަދި އެ ޑޭޓާ ގެންގުޅޭ ފަރާތަކީ ކޮން ކުރި ފަރާތެއް ނުވަތަ ކޮން ކުރުމަކަށް މަގުފަހިކުރުވި ފަރާތަކަށް ވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް މިންވަރަށް ބަލައިގެން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން

ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރުމަށް ނިންމައިފިނަމަ، އެންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާގައި ހިމެނޭ މަޢުލޫމާތު ނިސްބަތްވާ ޕްރޮފެޝަނަލް އޮގަނައިޒޭޝަން ތަމްސީލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅޭ ފަރާތެއްގެ ހާޖިރުގައި ބަލައި ފާސްކުރުން؛

(2) އެކްސެސްވެވެނީ ނުވަތަ ހިފެހެއްޓޭނީ ހަމައެކަނި [illegible] މަޤްސަދަށް ބޭނުންވާ ޑޭޓާ ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުމަށް އެޅެން ހުރި އެންމެހައި އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް އެޅުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރެއް ތަންފީޛުކުރުމުގައި، ޒާތުން ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް އެންނަނިވި ބާރުތައް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް ހޯދަންޖެހޭ އެހީތެރިކަމެއް ހޯދުމާއި އެ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި އެއްބާރުލުން ދިނުމަށް، ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގެ ފަންކްޝަނިންގ އެނގޭ ނުވަތަ [illegible] ރައްކާކޮށްފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާ ރައްކާތެރިކުރުމަށް އަޅާފައިވާ

ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމާ ކޮންމެ ފަރާތެއްގެ މައްޗަށް

އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު؛

(3) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމުރު

ނިސްބަތްވާ ކޮމިއުނިޓީ ސިވިލްސޮސައިޓީ ދުރުވެރިކޮށް

ވާސިލުވާ ނުވަތަ އެ ސިވިލްސޮސައިޓީން އެކުލަވާލާ

ކޮމިއުނިޓީ ސިވިލްސޮސައިޓީއެއް ނުވަތަ ސިވިލްސޮސައިޓީތަކެއް

ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރުދޭ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ޅ) އެއިން އޮތްނަމަވެސް، އެ އަމުރުގެ ދަށުން

ކުރާ އަމުރެއް، ކޯޓުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް

ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނެރޭ ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ އަމުރަކީ

ތަންފީޒުކުރުމުގައި ޒާތުން ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއިން، މި މާއްދާގެ

(ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (i) ގައި ބަޔާންކުރާ ފިޔަވަޅު

އަޅަންވާނީ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި

ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުން ފިޔަވަޅުއަޅާ ބޭނުންކޮށްގެން އެ

ތަރުތީބުގެ މަޤްސަދު ޙާޞިލުކުރުމަށް އޮތްތޯ ބަލައި، އެފަދައިން

އެކަން ޙާޞިލުކުރުމަށް ނުވާ ޙާލަތުގައި އެކަނިއެވެ.

ޕަބްލިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި މުރާޤަބާކުރުމާއި ނެގުން

74-5. (ހ) ޖިނާއީ ވަކި ތަރުތީބެއްގެ ބޭނުމަކަށް، ވަކި މުއައްސަސާތަކެއްގެ

ޕަބްލިކް ޑޭޓާއެއް ބޭނުންވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ

ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެ ޕަބްލިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި

ނެގުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓަށް އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓުން އަމުރެއް ނެރުމުގައި، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ވަކި މުޢާމަލާތަކާގުޅޭ ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމުގެ ނުވަތަ ރެކޯޑުކުރުމުގެ ބާރު ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަކަށް ދިނުން؛

(2) ވަކި މުޢާމަލާތަކާގުޅޭ ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމަށް ނުވަތަ ރެކޯޑުކުރުމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް އެހީތެރިވެދިނުމަށް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރަށް އަމުރުކުރުން؛ އަދި

(3) ވަކި މުޢާމަލާތަކާގުޅޭ ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމަށް ނުވަތަ ރެކޯޑުކުރުމަށް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރަށް އަމުރުކުރުމާއެކު، ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރުގެ [illegible] ދެމިއޮތްހާ ހިނދަކު، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން އެދުމުން އެ ޑޭޓާ އެ ފަރާތަށް ދިނުމަށް އަމުރުކުރުން.

(ނ) ޓްރެފިކް ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) ނަގަން ބޭނުންވާ ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ނިސްބަތްވާ މުއާމަލާތް އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތު؛

(2) އެ މުއާމަލާތްގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާ އެންމެހައި ޑިވައިސްތަކުގެ ވެރިފިކޭޝަން ނުވަތަ ވެރިފިކޭޝަންތަކުގެ މަޢުލޫމާތު؛

(3) އެފަދައިން ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމުން ޖިނާއީ ވަކި ތަފްޞީލުތަކެއް ހޯދަން ބޭނުންވާ ހުރި ލިބޭނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބު؛

(4) ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމަށްފަހު ދުއި ފިޔަވަޅެއް އަޅައިގެން ތަފްޞީލު ބޭނުންވާ ހުރި ހޯދުން ނެތް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބު؛ އަދި

(5) ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމަށް އެދޭ މުއްދަތު.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގައި، ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށުގެ ބޮޑުމިނާއި، ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމަށްފަހު ދުއި ފިޔަވަޅެއް އަޅައިގެން ތަފްޞީލު ބޭނުންވާ ހުރި ހޯދުމަށް ފުރުޞަތު އޮތް މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުމަކީ ޙާލަތާ ބަދަލު، އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއްކަމަށް ކޯޓުން ބަލަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޓްރެކިންގ ޑޭޓާ ރިއަލް-ޓައިމްގައި ނެގުމުގެ އަމުރެއްގެ މުއްދަތު 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނުވާން،

އެކަށީގެންވާ މުއްދަތަކަށް ކަނޑައަޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެފަދައިން ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ މުއްދަތު ނިމުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުޠުތަށް އެގޮތުގައި ދެމިއޮތްކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ކޯޓުން ހުކުމްދީފައިވާ ކަންކަމަށް އަލުން ބެލުމަކާނުލައި، އެ މުއްދަތުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އިތުރުކޮށްދޭ މުއްދަތު އިތުރުކުރާ ކޮންމެ ފަހަރަކު، 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގުނުވާ މުއްދަތަކަށް އެ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވިދާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

74-6. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "އެކްސެސް" ނުވަތަ "ޗޭބާއަން އެކްސެސްކުރުން" އަށް ދީފައި އޮވޭ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ޢުޤޫބާތު) ގައި އެ އިބާރާތަކަށް ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމް" އަދި "ޑިވައިސް" އަށް ދީފައި އޮވޭ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ޢުޤޫބާތު) ގައި އެ އިބާރާތަކަށް ދީފައިވާ މާނައަށެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ޑިއުޓީ" ނުވަތަ "ކަސްޓަމްސް ޑިއުޓީ" ނުވަތަ "އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ" އަށް ދިނުމަށް އޮވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތެރެއިން ޑިއުޓީ) ގައި އެ އިބާރާތްތަކަށް ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ސަރވިސް ޗާރޖް" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތީ، ކަސްޓަމްސް ސިސްޓަމުގެ މެދުވެރިކޮށް ހިދުމަތް ލިބިގަނނަ ފަރާތްތަކަށް ކުރިއަށް ސަރވިސް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފެސިލިޓީ ނުވަތަ ޕްރޮސެސިންގ ކަންތަކަށް ފަރާތްތަކަށް، އެފަދަ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކަށް ނުވަތަ ހިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތްތަކަށް ކަސްޓަމްސް ޑިއުޓީ ރައްކާކުރާ ނުވަތަ ޕްރޮސެސްކުރާ އެހެން ކަންތަކަށް ފަރާތްތަކެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ބޮންޑެޑް ޑިއުޓީ" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވަނީ، ކަސްޓަމްސް ސިސްޓަމުގެ ބޮންޑެޑް ގުދަނުގައި ރައްކާކުރާ މުދާ، އެ ރައްކާކުރާ ގުދަނުގެ ބޭރުން ލާންޓަރެއް ކަސްޓަމްސް ސިސްޓަމުގެ ކަސްޓަމްސް ބޭރުން ރައްކާކުރާ ގުދަނުގެ ބޭރުން ރައްކާކުރާ، އެ ސިސްޓަމް އޮތް ރައްކާކުރާ ގުދަނުގެ ބޭރުގައި ރައްކާކުރާ، އެ ސިސްޓަމް ބޮންޑެޑް ގުދަނެއްގައި ރައްކާކުރާ ގުދަނުގައި، އެ

ކޮމިއުނިކޭޝަނެއް ފުރުން ތަނާއި، އެ ކޮމިއުނިކޭޝަނެއްގެ ޑެސްޓިނޭޝަންއާއި، ރޫޓާއި، ވަގުތާއި، ތާރީޚާއި، ކުދިބޮޑުމިނާއި، ކުރުދިގުމިން ނުވަތަ އެ ކޮމިއުނިކޭޝަން ހިންގުމަށް ބޭނުންކުރި ޚިދުމަތް އަންގައިދޭ ކޮންމެ ކޮމްޕިއުޓަރ ޑޭޓާއަކަށްވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 74-5 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގެ ބަދަލުގައި، "ސަބްސްކްރައިބަރ އިންފޮމޭޝަން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮވޭ، ޖަދުވަލް ބާބު ނުވަތަ ކޮންޓެންޓް ބާބު ފިޔަވައި، ބާބުގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރ ބަލަހައްޓާ، އެ ފަރާތުގެ ޚިދުމަތަށް ސަބްސްކްރައިބްކޮށްފައިވާ ޚިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތް ދެނެގަތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ދެނެގަނެވޭނެފަދަ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތަކަށްވެ.

(1) ބޭނުންކުރި މުވާސަލާތީ ވަސީލަތުގެ ބާވަތާއި އެއާގުޅޭ ޓެކްނިކަލް ޕްރޮވިޝަންތައް އަދި ޚިދުމަތުގެ މުއްދަތު؛

(2) ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ހަމަޖެހިފައިވާ އިންތިޒާމުގެ ދަށުން، ސަބްސްކްރައިބަރއާ ކޮން ފަރާތެއްކަން އަންގައިދޭ މަޢުލޫމާތާއި، އެ ފަރާތުގެ ޕޯސްޓަލް އެޑްރެސް ނުވަތަ ޖިއޮގްރެފިކަލް އެޑްރެހާއި، ފޯނު ނަންބަރާއި އެނޫންވެސް

އެކްސެސް ނަންބަރުތަކާއި، ބިޑުގެ އަދި ޤީމަތުގެ އިންފޮމޭޝަން؛

(3) ޚިދުމަތް ހޯދުމުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނުވަތަ އުސޫލުން ހަމަޖެހިފައިވާ އިންވޮއިސްތަކުގެ ދަށުން ދުވަސްވަރާއި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ އާދާކޮށް ހަރުކޮށްފައިވާ ސަޕްލައިއަރުން ލިބެން ހުރި އެހެނިހެން މައުލޫމާތު.

16. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ބަންދުގައިވާ މުހުލަތުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު

94. (ހ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، ނުވަތަ (ކ) ގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްނަމަ، އެކަން މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަމުގެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދައުވާ އުފުލާނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅޭތާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ދައުވާއެއް އުފުލަންވާނެއެވެ.

17. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އުނިކުރުން.

18. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

94. (ނ) ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމަށްފަހު މި ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ނުވަތަ (ރ) ގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހެއްނަމަ، ނުވަތަ އެ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމަށްފަހު ބަންދުން ދޫކޮށްލާފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ފުރަތަމަ ހާޒިރުކުރާނީ 45 (ސާޅީސް ފަހެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިންމައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދައުވާ އުފުލާނަމަ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅޭތާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ދައުވާއެއް އުފުލަންވާނެއެވެ.

19. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

94. (ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މީހަކު ކުރިޔަމުން ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވެފައި، އެ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރިދާނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައިނުވާނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ސަބަބު

ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސީޖަރ ޤާނޫނުގައިވާ ހުރަސްއެޅިދާނެއެވެ.

އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން ޕްރޮސީޖަރ ޤާނޫނަށް އިޞްލާހުކުރަން

މުއްދަތު، 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ އިޞްލާހުގެނެސްދޭންވާނެއެވެ. އަދި

މުއްދަތު އިޞްލާހުކުރަނީ، އިޞްލާހުކުރާ [illegible] 15 (ފަނަރަ)

ދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible].

20. ޕެންޝަން ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާހުކުރުން.

94. (ށ) އާ ހަލި ލިބުމާ ގުޅިގެން މި މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން ލިޔުމުގެ މައްޗަށް

ދައްކާ ޖުމްލަ، އެ ޖެހޭގޮތުގެ [illegible] ދައްކާފައި ކުރެވޭ، ޤާނޫނު

ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު) ގެ 61 ވަނަ

މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަރަޖަ ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، ކުށް

ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 8 (އަށެއް) އަހަރު ދުވަސް ނުވަތަ ޖިނާއީ

ކުށެއްގައި ހިމެނޭ ކުށްކުރުމުގައި، އެ ކުށް ކުރި ވަގުތުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް)

އަހަރު ދުވަސް ފާއިތުވެއްޖެނަމައެވެ.

21. ޕެންޝަން ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން.

94. (ބ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، [illegible] ދައުލަތުގެ

[illegible] މުއްދަތު [illegible]، ދައުލަތުގެ [illegible]

މުއްދަތު [illegible] ބެލެވޭ، [illegible] ޤާނޫނު

[illegible] އިދާރާއަށް ލިބޭ މުއްދަތާއި [illegible] ގޮތް

ނިންމުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބޭ މުއްދަތާއި މި ދެ މުއްދަތު

ޖުމްލަކޮށް ހަމަވެފައިވާނަމައެވެ.

22. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުން

198. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބުނެފައި ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނުއެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހިނދަކު، ޖިނާއީ މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޚްތިޞާޞް ލިބިގެންވާ ކޯޓުން ނިންމާ އަންނަނިވި ނިންމުންތަކަށް، އެ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކަށް މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(1) ޙުކުމްތައް؛

(2) ކުށް އަމުރު؛

(3) ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ނިންމާ ނިންމުންތައް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ނިންމާ ނިންމުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުވާއެއް މަދަނީ މިންގަނޑުން ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި، ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާ ގުޅިގެން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޙުކުމް ނުވަތަ ކުށް އަމުރު ނުވަތަ ނިންމުން ނިސްބަތްވާ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކަށް، މި މާއްދާގެ

(ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ.

23. ބޭންކްރަޕްޓް ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ދެ މާއްދާ އިތުރުކުރުން.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްނުކުރުން

198-1. (ހ) ދަށު ކޯޓެއްގެ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން ކުރުމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެ ޙުކުމެއްގެ ޤާނޫނީ ނަތީޖާ ނުވަތަ އެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްވެގެންއެއްނުދާނެއެވެ.

(ށ) ދަށު ކޯޓެއްގެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރަން ދަޢުވާ ލިބޭ މީހާ އެދޭނަމަ، އެ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުން ފަސްކުރުމަށް، އޭނާ ވަކިން ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެ ޙާލަތްތައް

198-2. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުންތަކުގެ ތެރެއިން ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭނީ، އެ ނިންމުމެއް ޤާނޫނުއަސާސީއާ، ނުވަތަ ޤާނޫނަކާ، ނުވަތަ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފުވެގެން ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއްގައި ކޯޓުން ޤާނޫނު މާނަކޮށްފައިވަނީ ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށްވެފައި، އެކަމުގެ ސަބަބުން މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް އަސަރުކޮށްފައިވާނަމައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތާ ޚިލާފަށް ހިނގާފައިވާ ކަމެއް އެ ކޯޓުގައި

ހިނގައިދާ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން އެކަން ފާހަގަކުރުމަށްފަހުގައިވެސް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވުމަށް، އެދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ސީދާ މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް އަސަރުކޮށްފައިވާކަމަށް މައްސަލައިގެ [illegible] ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓެއްގައި އެ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހަކަށްނުވާނެއެވެ.

ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތުތައް

198-3. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ދަށު ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް، ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅަނީ، އެ ޙުކުމްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެބުނެ އޮތްނަމަވެސް، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ލިބިފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ލިބޭ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެބުނެ އޮތްނަމަވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހަކަށްނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ލިބިފައިނުވާނަމަ، އެ

މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ލިޔުމުން ހައިކޯޓަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު، އެ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި ނުވަނީ އަމިއްލަ ބާރު ނުފޫޒުފޯރާ ސަބަބެއް ދުރުވެރިވެގެންނަމަ، އަދި އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ނިންމި ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް، އެ އަމުރެއް ނެރޭ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާނަމަ، އެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް ނެރޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން ރަސްމީ މަސައްކަތު 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އަމުރެއް އިސްތިއުނާފުކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައްގެ އިތުރު ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށް، އެ މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ލިބޭތާ 48

(ސާޅީސްއަށް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީކުރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ވ) މި މާއްދާގެ (ށ) ނުވަތަ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، އެފަދައިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އަމުރާމެދު ނުވަތަ އެ ނިންމުމާމެދު ހައިކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ދ) މި މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކުރާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ، މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އަދި އެ މުއްދަތު ގުނާނީ، ހަފްތާ ބަންދު ދުވަސްތައް ހިމަނައިގެންނެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތުތައް

198-4. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ހައިކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމެއް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާނީ އެ ޙުކުމްކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޙަވާލުކޮށްދީފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތަށް ގުނަން ފެށޭނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޙަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާއަށް ބިނާކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ލިޔުމުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާއިރު، އެ މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި ނުވަނީ އަމިއްލަ ބާރު ނުފޯރާފަދަ ސަބަބެއް ދުތުރުވިރިވެގެންނަމަ، އަދި އެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ނިންމި ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް، އެ އަމުރެއް ނެރޭ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި އެފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގެ 198 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ

(3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާނަމަ، އެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް ނެރޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން ރަސްމީ މަސައްކަތު 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފުކުރަންވާނެއެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ނުވަތަ (ކ) ގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއްގެ އިދާރީ ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށް، އެ މައްސަލައެއް ކޯޓަށް ލިބުނުމާ ގިނަވެގެން 48 (ސާޅީސްއަށެއް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީކުރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ވ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ނުވަތަ (ކ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓު އަމުރެއް ނުވަތަ ކޯޓުގެ ނިންމުމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، ގިނަވެގެން 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އަމުރާމެދު ނުވަތަ އެ ނިންމުމާމެދު ސުޕްރީމް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(މ) މި މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކުރާ 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ، މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އަދި އެ މުއްދަތު ގުނާނީ، ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތައް ހިމަނައިގެންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން

198-5. (ހ) ކޯޓަށް މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާނީ، އެކަމަށްޓަކައި އިސްތިއުނާފީ ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ފޯމެއް ދެދުފްރިކޮން އިސްތިއުނާފީ ކޯޓަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި، އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އޭގެ ގާނޫނީ ސަބަބުތަކާއި، އެ ފަރާތުން

އެދޭނީ ހުކުމް ނުވަތަ ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންކަން ނުވަތަ އިސްލާހުކުރަންކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި، މައްސަލަ ބެލި ކޯޓުގެ ނަމާއި، މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކާއި، ހުކުމް ކުރެވުނު ތާރީޚު ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) އިސްތިއުނާފުކުރަން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާއެކު، ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއެއް ހުށަހެޅުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ.

(ރ) އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅަންވާނީ، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުން — 198-6. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 198-5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމާއެކު، އެ މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމާ ބެހޭގޮތުން ގިނަވެގެން 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިފައިވާ ކޯޓުން ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާ ހިނދަކު، އިސްތިއުނާފުކުރާ މައްސަލައެއް ބަލައިގަތުމާ ބެހޭގޮތުން ގޮތެއް ނިންމާނީ، އަޑުއެހުމަކާ ނުލައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ބެލުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިޔުމުން އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިފައިވާ ކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރާރ އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނިންމާ ނިންމުމަކީ އިސްތިއުނާފު ބަލައިނުގަތުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ނިންމުމެއް ނިންމާ ސަބަބުން ފޮނުވަން

ގިނަވެގެން 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ނިންމުން އަލުން
މުރާޖަޢާކޮށްދިނުން އެދި އެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުމާމެދު
ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އެ މައްސަލައިގެ
އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޑުއެހުމެއް
ބޭއްވުމަށްފަހު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުގެ ބަޔާން ހޯދައިގެން ވެސް އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމާމެދު
އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރުންނަށް ފެނިއްޖެނަމަ
ބަދަލުގައި އަދި އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަވައިގެން މި މާއްދާ ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމާ ބެހޭގޮތުން އަޑުއެހުމެއް ބާއްވާނަމަ، އެކަން
މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި
އަޑުއެހުން ތާވަލުކުރެވޭ ވަގުތާއި ތާރީޚު އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އަޑުއެހުމެއް ބާއްވާނަމަ، އެ
އަޑުއެހުމަކަށް، ގިނަވެގެން 14 (ސާދަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމާމެދު ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ގޮތެއް
ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރުގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކޮށްދިނުމަށް އެދި
ހުށަހަޅާފައިވާ ހައިކޯޓަށް ކަމަށްވާނަމަ، އަދި މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި
ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުން ފަހުގައި އިސްތިއުނާފު ބަލައިނުގަތުމަށް
ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމައިފިނަމަ، އެ ނިންމުން

ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ވ) ކޯޓުން އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމަށް ނިންމައިފިނަމަ، އިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދާއިރު، ޝަރީޢަތުގެ އަޙުކާމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ވާހަކަ ދައްކަންވީ ނުކުތާތަކާއި ކަނޑައެޅުމުގެ އިތުރުން، އެ އަޙުކާމުން ކުރިއަށްގެންދާން ޖެހޭގޮތް ކޯޓުން އިތުރު ޝަރުޠުތަކާއި ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ވ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމަށް ކޯޓުން ނިންމުމަށްފަހު، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތް އެއްވެސް އުނިއިތުރެއް ގެންނަނީ ކޯޓުގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

24. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 199 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.

199. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާއިރު، ކުށުގެ ދައުވާ ލިބުނު މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށަކީ މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމަށްވެފައި، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި ވުޖޫދުގައިވާނަމަ، އަންނަނިވި އަމުރުތަކުގެ ތެރެއިން އަމުރަކަށް އެދި ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުތެއް ފުއްދުމުގައި ފެއިލްވެފައިވާ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އޭނާ ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅުން؛

(2) އޭނާ ފުރުން މަނާނުކޮށްފިނަމަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތު ފެއިލްވެފައިވާ ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އޭނާ ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅުން.

25. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 199 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

199. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން އެ ހުށަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ހައިކޯޓުން ނިންމަންވާނީ، އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ހުރުމާއި ހާލަތެއްގައި، އަދި އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ އަންނަނިވި ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުތެއް ފެއިލްވެފައިވާ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ ހާލަތެއްގައެވެ.

(1) އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށުގެ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޯރުވުމަށް ނުވަތަ އެ މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒެއް ފޯރުވުމަށް އޭނާ މަސައްކަތްކޮށްފާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(2) އޭނާ ފިލައިފާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

(3) އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް ބެލެވުން.

26. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 199 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން ހަތަރު އަކުރު އިތުރުކުރުން.

199. (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުރަހެއް ހުރަހެޅުމަކާމެދު ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމުމުގައި، އެ ހުރަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މީހާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް އޭނާ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހުރި ހެކިބަޔާން ނެތްނަމަ، އަދި މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްނަމަ، ދަޢުވާ ލިބުނު ފަރާތް ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެގެންނުވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހުރަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން، އެ ހުރަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓުން ނިންމައިފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ 201-1 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްދިނުމަށް އެ ކޯޓުގައި އެދުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ ހުރަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މީހާއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން އެ ހުށަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މީހާ ފުރުން މަނާކުރުމަށް ހައިކޯޓުން ނިންމަންވާނީ، އޭނާ ފިލައިފާނެ ކަމުގެ ހެކި ހުރިކަމަށް ފަނޑިޔާރަކަށް ގަބޫލުކުރެވިއްޖެ ޙާލަތެއްގައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން މީހަކު ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރެއް ފަނޑިޔާރު ނެރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނީ، މި ޤާނޫނުގެ 75 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

27. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 201 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން.

އިސްތިއުނާފު ނިމެންދެން ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކުރުން

201-1. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، ދަށު ކޯޓަކުން ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާ މީހަކު ކަފާލަތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްދިނުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެ، އެ ކުށަށް އޭނާގެ މައްޗަށް ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަދަބެއް ކަނޑައެޅިފައިވުން؛ އަދި

(2) އޭނާގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް ނުވަތަ އެ ކުށަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބު އޭނާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، އޭނާއަކީ މި ޤާނޫނުގެ 63 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ކޯޓުން ސާބިތުވެ، ޖަލުގައި ބަންދުކުރުމަށް ހުކުމްކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، މި މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި އޭނާ ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލެވޭނެއެވެ.

(ނ) ކުށް ސާބިތުވެފައިވާ މީހަކު މި މާއްދާގެ ދަށުން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރެވޭނީ އޭނާ އަންނަނިވި ކަންކަން ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުންނެވެ.

(1) އޭނާ ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފަކީ އެކަށީގެންވާ އަސާސެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފެއްކަން؛

(2) އޭނާ ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރާއިރު ކަނޑައެޅޭ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން އަމަލުކުރާނެކަން؛

(3) އޭނާ އިތުރުން ބަންދުގައި ބަހައްޓައިގެން ހާސިލުވާނެ ޢާއްމު މަސްލަހަތެއް ނެތްކަން.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް އެދޭ މީހާ، ހަމައެކަނި އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބު އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، އޭނާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އެކަށީގެންނުވާ ބުރައެއް އޭނާ އުފުލަން ޖެހިފައިވާކަން ބަހައްޓައިއެކަން އޭނާ ކޯޓަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުންނެވެ.

(ބ) ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެކަމަށް ހުކުމްކުރެވިފައިވާ މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ނިމެންދެން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ބަންދުން

ދޫކޮށްދިނުމަށް ކޯޓުގައި އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އޭނާ އެފަދައިން ހުށަހެޅިކަން އަންގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ކޯޓުން ނޯޓިސް ފޮނުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކަފާލާތުގެ ދަށުން ދޫކުރުމުގައި ކޯޓުން އަމުރުކުރާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ހަތަރުވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކުގެ ދަށުންނެވެ.

28. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 203 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުން.

29. މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާއިން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުކުރާ 2-72 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާތަކާއި މާލީ އިދާރާތަކާ ދެމެދު ޤާއިމުކުރުމަށް ލާޒިމުކުރާ ރައްކާތެރިކަމާއެކު ރިއަލް-ޓައިމްގައި މައުލޫމާތު ބަދަލުކުރެވޭނެ ނިޒާމު، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

30. މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.